

Internationale Bloemententoonstelling Flora Heemstede 1935

Toen in 1933 met de voorbereiding van de volgende Flora begonnen werd, herhaalde het college van B&W zijn aanbod. Maar de omstandigheden waren duidelijk anders dan in 1925. In 1929 was de grote crisis uitgebroken en bij sommigen was er weinig lust voor een dergelijk initiatief. Maar het gemeentebestuur en de tentoonstellingsorganisatoren zagen de tentoonstelling juist als mogelijkheid de gemeentelijke economie positief te beïnvloeden. Bovendien werd met deze tentoonstelling aandacht geschonken aan het 75-jarig bestaan van de Algemeene Vereeniging voor Bloembollencultuur.

Het *Handelsblad voor den Tuinbouw* publiceerde eind mei 1935 een nabeschouwing: 'Hoe gemakkelijk zou het niet zijn geweest, de ongunst der tijden als motief te hebben gebezigd om ditmaal af te zien van het toch riskante ondernemen, dat het houden van een zoo groote tentoonstelling onder de huidige omstandigheden zeker is? En wie zou het den voormannen uit het bloembollenbedrijf kwalijk hebben genomen, indien zij onder de gegeven omstandigheden een dergelijk risico niet zouden hebben aangedurfd? Wat moet het den organisatoren in de jaren van voorbereiding dikwijls vreemd te moede zijn geweest, maand na maand den toestand te zien achteruitgaan, niet alleen in het bloembollenvak, niet uitsluitend in den luxe tuinbouw, maar in schier alle bevolkings-groepen.'

Een aantrekkelijke gemeente

Ondanks de crisis wilde men de tentoonstelling aanzienlijk vergroten. Een dubbele terreingrootte ten opzichte van 1925 was gewenst. Een nieuwe, grotere tentoonstelling zou goed aansluiten op de gewenste woningtoename en bevolkingsgroei van Heemstede. Heemstede was al bijna aan Haarlem vastgegroeid, alleen de Haarlemmerhout vormde nog een groene scheiding. De uitbreidingsmogelijkheden voor Heemstede lagen niet in het noorden. Daar was in 1927 een gebied door Haarlem geannexeerd, waardoor het inwonertal van 17.000 tot ver

onder de 14.000 was gedaald. In 1935 had Heemstede echter weer meer dan 17.000 inwoners. Maar men wilde verder groeien, in 1934 waren er vierhonderd nieuwe huizen in aanbouw, de bouwers speculeerden op de naderende bloemententoonstelling. En de gemeente gebruikte de tentoonstelling om de aantrekkelijkheid van de gemeente onder de aandacht te brengen. De mooie ligging, het natuurschoon 'in de gemeente zelf en in de naaste omgeving', de lage belastingen, de mooie huizen en de goede verkeersvoorzieningen speelden hierbij een belangrijke rol. De 'Heemsteedsche Dreef' met een breedte van 32 meter voor het snelverkeer werd als teken van 'vooruitgang' gezien.

Als tuinarchitect voor de tentoonstelling werd H.J. Voors gevraagd, de 'algemeen secretaris-penningmeester' van de vorige expositie. Van hem zijn geen ontwerpen bekend uit de periode vóór 1935. Hij ging samenwerken met de architect J.C. Brand, die in 1929 het huis 'Sparrenduin' in Bloemendaal had verbouwd. De eigenaar was Tom M.H. van Waveren, de voorzitter van het uitvoerend comité van de tentoonstelling van 1935.

Het terrein was uitgebreid en omvatte nu ook een 'vaart', die bij de vorige tentoonstelling in 1925 de noordelijke grens van het terrein vormde. De doelstelling van H.J. Voors was om van de twee terreindelen, noordelijk en zuidelijk van de vaart, toch één ruimtelijk geheel te maken. Dit was des te moeilijker, omdat de vaart door een dichte laanbeplanting werd begeleid en het zicht belemmerde. Alleen bij de twee bruggen waren doorzichten mogelijk.

Ten noorden van de vaart verrees het tentoonstellingsgebouw, omringd door geometrische beplantingen; het terreingedeelte in het zuiden werd landschappelijk vormgegeven. Deze tegenstelling gaf de beide terreindelen een eigen karakter, maar het verzwakte de gewenste ruimtelijke samenhang. De tentoonstellingsorganisatie nam genoegen met de tweedeling van het terrein, die via de pers zelfs op een positieve manier werd uitgelegd met de verklaring dat: 'Wanneer een terrein te overzien is dan is het publiek spoedig uitgekeken. Daarom

is een terreinindeling ontworpen, die aan de verschillende terreinen een apart karakter geeft.'

In de tentoonstelling moesten de gebouwen ondergeschikt zijn aan de bloemeninzendingen. Dit bereikte men door de hoogte ervan te beperken. Architect Brand werkte in een stijl die verwant is met die van de Amerikaanse architect Frank Lloyd Wright. Een stijl die zich kenmerkt door geometrische, rechthoekige vormen, platte of flauw hellende daken en brede dakoverstekken.

Deze tentoonstelling kende ook een avondopenstelling. 'In de avond zijn alle gebouwen rondom het vlakke middenterrein verlicht. De 75 lichtzuilen, groot en klein, zijn door een lichttechnisch-architect, de heer Duchateau vorm gegeven en geplaatst. Ze geven alle indirect licht, zodat er geen hinderlijk tegenlicht is en de kleur van de bloemen natuurlijk blijft.'

De volgende tentoonstelling zou worden gehouden in 1945, maar kon begrijpelijkerwijs geen doorgang vinden.

Het Floraterrein van 1935 vanaf de Vrijheidsdreef.

Het Floraterrein van 1935 vanuit de lucht gezien.

1935-1: Het geometrisch deel van de tentoonstelling met het hoofdtentoonstellingsgebouw op de achtergrond.

Links: Gereconstrueerde plattegrond van de Flora van 1935.

1935-2: Het landschappelijke deel van de tentoonstelling met de grote vijver.

1935-3: De globe op een pilaar en de lichtornamenten met de indirecte verlichting.

Vogelvluchtperspectief van de Internationale Bloemententoonstelling 'FLORA HEEMSTEDE 1935' vanuit het zuiden. (Deze perspectieven van de gebouwde situatie kunnen afwijken van de plattegrond.)

Vogelvluchtperspectief van de Internationale Bloemententoonstelling 'FLORA HEEMSTEDE 1935' vanuit het zuidwesten.

Vogelvluchtperspectief van de Internationale Bloemententoonstelling 'FLORA HEEMSTEDE 1935' vanuit het noordwesten.

Vogelvluchtperspectief van de Internationale Bloemententoonstelling 'FLORA HEEMSTEDE 1935' vanuit het noordoosten.